

מזיכרונותיו של שלום אילתי:

יום הכיפורים בגטו קובנה

יום הכיפורים

אחר-צהריים סתווי. אנו משחקים בכדורגל על מגרש שמדרום לבלוקים הגדולים. קצב המשחק רפה ולאות פושטת בנו. מישהו בינינו אומר – בואו ניגש לבית-הכנסת. מתוך הפשטות שבה הושמעה וגם נתקבלה ההצעה נראה כי ידענו במה המדובר. וכך, באותה טבעיות שבה התנהל משחקנו עד לפני רגע, פנינו עכשיו אל צריף סמוך שבשיפולי הרכס החוצץ בינינו לבין הנהר.

קרבנו אל בית התפילה והנה הוא מלא מפה לפה. כולם עטופים בטליתות, חיוורים ומשתוחחים. באותה עת כבר אסור היה להתפלל בציבור. אבל נראה שהייתה זו גזרה שאין הקהל יכול לעמוד בה.

נעמדנו בפתח, מביטים בסקרנות פנימה. תוך רגע או שניים הבחינו בנו מתפללים וכמו רטט עבר בקהל. הילדים השובבים האלה אשר רובו של היום הרעישו בסמוך לחלונות בית-הכנסת, בכל-זאת נאספו ובאו לקראת סיום תפילות היום הגדול והנורא. אנשים עטפו אותנו, כמו חיבקו וקירבו לחיקם. היו שמצאו כאן בני משפחה והיו שמכירים קירבו אותם אליהם. ידידנו אליעזר הסופר זיהה אותי, אספני אליו והושיט לי מחזור. כבשנים ההן ליד אבי בבית-הכנסת הגדול עם המקהלה, או עם סבי בעיירה ליד פינתו במזרח, ניצבתי עתה ליד אליעזר עד סיומה של תפילת הנעילה.

הייתה יפחה רבה, התרפקות והתחננות עמוקה. היה משהו חמור באוויר. פסק-הדין, כבכל שנה, כבר היה כתוב וחתום. אולם הפעם הייתה תחושה קשה כי גזר-הדין הצפוי בשנה זו כבד מן הרגיל, ולמרות התפילה הזכה לא יתקבלו ערעורים ומחילות. סיימו כנהוג באיחולי לשנה הבאה בירושלים ובתקיעה בשופר מאולתר. בחוץ חתמו בקידוש הלבנה ובשלום עליכם, והתפזרו לבתיהם.

יום הכיפורים תש"ד.

מקור: שלום אילתי, לחצות את הנהר, יד ושם, ירושלים, 1999, עמ' 117-118.